

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

BOHUS FÄSTNINGSRUIN. — EFTER FOTO.

21:STA ÅRG.

DEN 1 AUGUSTI 1920

N:o 44

Foto. Bagge. Lund.

Francis Böry.

Klubb: Bengt Sjöström, etc.

Den 9 juli har k. m:t till innehavare av professorsämbetet i litteraturhistoria med poetik vid universitetet i Lund utnämnt docenten därstädes, fil. doktorn Martin Fredrik Böök. Utnämningen var väntad och erbjuder ingen överraskning. Med stora förhoppningar, som säkerligen ej skola svikas, motser man den uppblomstring den litteraturhistoriska forskningen kommer att erfa vid den sydsvenska högskolan då nu en så uppslagsrik, mångsidig och energisk vetenskapsman som d:r Böök placerats i den lärostol, åt vilken Gustaf Håkan Jordan Ljunggren först skänkte glans och berömmelse. Vål har från visst håll mot den nu utnämnde riktats anmärkningar för den lidelsefulla subjektivism och det starka konservativa partitagande, som präglad en del av hans produktion. Men rättvisan fordrar det erkännandet, att även om dessa anmärkningar i vissa fall icke kunna fränkännas allt fog, de dock icke äga tillämpning på hans vetenskapligt betydelsefullare arbeten, och det behöver nog icke befaras, att en forskare i sina bästa och utvecklingskraftigaste år icke i framtiden skall visa sig i stånd att taga sig till vara för felsteg i antydd riktning, när de väl för honom blivit påpekade.

Martin Fredrik Christofferson Böök är född i Kristianstad den 12 maj 1883 samt son till skomakermästaren därstädes Mårten Christofferson och dennes maka Maria Böök. Efter att vid slutet av höstterminen 1900 ha avlagt mogenhetsexamen vid födelsestadens högre allmänna läroverk kom han följande år som student till Lund. Han hade då redan börjat odla litteraturkritikerns uppgifter i hemstadens radikala tidning och det var säkerligen delvis misstränkning över den litteraturhistoriska undervisning, som vid den tiden bestods i Lund — Henrik Schüek hade flyttat till Uppsala och Oskar Levertin avvissats som hans efterträdare — som föranledde honom att redan läsåret 1901—02 söka utbildning i den danska huvudstaden. Det lider intet tvivel, att hans studier här i hög grad verkat befruktande på hans medfödda anlag. Här gjorde han bekantskap icke blott med Georg Brandes, utan även med Vilhelm Andersen, av vilken sistnämnde han synes ha mottagit starka intryck, och slöt en nära vänskap med den redan då lovande unge danske kritikern Harald Nielsen. Återkommen till Lund fortsatte han visserligen med sina bidrag till dagspressen och till tidskrifter, fick även tid till en rätt så respektlös vidräkning med lektor Linders stilistiska skolmästeri, men ägnade sig för övrigt med en energi och en framgång åt filosofiska och framför allt litteraturhistoriska studier, vartill man dittills vid det sydsvenska universitetet knappast sett maken.

Efter att år 1903 ha avlagt filosofie kandidatexamen ägnade han sig med mycket intresse åt studentlivet — under år 1906 fungerade han som studentkårens ordförande och förde i denna egenskap kårens talan vid den bekanta stora studentuppvakningen för Karl Staaff före rösträttsfrågans avgörande i maj nämnda år — men medhann icke dess mindre att redan 1907 avlägga filosofie licentiatexamen samt disputerade för graden på en 500 sidor stark avhandling om den svenska romanens och prosaberättelsens historia intill 1809. Avhandlingen, som bedömdes med högsta betyget, fyllde en lucka i vår litteratur. Den utgjorde tillika ett glänsande vittnesbörd om sin uppfostrans förmåga av självdisciplin, ty sådan måste det ha velat till i vidaste mått, för att en man, vilken så som Böök älskar att sysselsätta sig med författarpersonligheter, skulle förmå sig att genomplöja och kartlägga detta karga och allt annat än sköna område av vår litteratur.

Avhandlingarna inbragte honom förordnande som docent i litteraturhistoria och blev inledningen till en enastående fruktbar författarbana, av vilken av utrymmesskäl är omöjligt att här framdraga mer än de mest framträdande punkterna: de båda stora monografierna över Esaias Tegnér och Stagnelius samt arbetet om "Den romantiska tidsåldern".

Med gradualaavhandlingen bakom sig kunde han fritt hängiva sig åt sin länge närda lust att komma över den övervägande bibliografiska litteraturhistorie-skrivning, som länge förhärskat vid de svenska universiteterna; hans ärelystnad var att skapa vad han kallade litteraturvetenskap i stället för litteraturhistoria. Hans strävan gick ut på att övervinna den ensidiga exakthet, som präglad den vetenskapliga behandlingen av diktningen och som lagt huvudvikten på studiet av relationerna mellan verkan. Sitt huvudmål satte han i stället i utforskandet av verken själva. Genom analys ville han tränga in i diktverkens levande kärna för att med utgångspunkt därifrån begripa de lagar, som behärskat diktarens fantasiliv och den poetiska produktionen över huvud. Metoden medförde tvivelsutan sina faror och Böök undgick dem visst inte alla i det stora arbete över Tegnér, av vilket hittills första delen utkommit. Det är lätt att övertyga sig om, att icke alla författarens slutledning och resultat äro riktiga, men å andra sidan är detta verk utmärkt för så betydande förtjänster, att det icke väckte förvåning, när Svenska akademien skänkte det sin stora guldmedaljs sällsynta utmärkelse.

Senare har han småningom alltmera frigjort sig från den "litteraturvetenskapliga" metodens svaghet och om hans sista stora arbete, biografien över Stagnelius, har det från sakkunnigt håll sagts, att det äger alla Tegnér-monografiens förtjänster, men saknar dess fel. Henrik Schüek har icke tvekat att beteckna denna biografi som klassisk och säger sig i varje fall veta mycket få svenska biografier, som kunna sättas vid dess sida.

Mellan de båda biografierna ligger arbetet "Den romantiska tidsåldern i svenska litteraturen", som utkom år 1918. Det utmärkte sig framför allt genom en glänsande stilkonst, men lämnar ävenledes en mängd nya bidrag till denna tidsålders person- och litteraturhistoria.

Bredvid dessa större arbeten förtjäna också framhållas hans essayer, som i närvarande stund fylla icke mindre än sju hela band. Henrik Schüek giver honom vitsordet att vara vår litteraturs nu främste essayist, kunnig och spirituell, och även om det är långt ifrån, att varje läsare kan dela alla de litterära, sociala och politiska åskådningar, för vilka han i dem gör sig till tolk och som numera genomgående bära en konservativ prägel, kan ingen ifrågasätta den ojämförliga talang, varmed de — riktiga eller oriktiga — förfäktas. I vissa fall, såsom i hans inlägg för någon tid sedan angående den nya giftermålsbalken, skulle en större försiktighet med beträdande av för litteraturhistorikern okända områden kanske varit tillräddig. Men den försiktigheten kommer nog med professorsvärdigheten.

Essayerna ha mest sett dagen i prässen. I icke mindre än nio år har Böök tjänstgjort som Svenska Dagbladets litteraturkritiker, men övergick 1917 till medarbetarskap i Stockholms Dagblad. Han hör till de ytterst sällsynta personligheter, vilkas forskargärning synes befruktas i stället för hämmas genom intim sysselsättning även med dagens löpande, efemära företeelser.

Foto. Svensson, Länköping

HANTVERKS- OCH INDUSTRIUTSTÄLLNING I LÄNKÖPING. Landshövding Trolle talar vid invigningshögtidligheten. Därrunder: FRÅN KONSTUTSTÄLLNINGEN ANORDNAD I SAMBAND MED HANTVERKS- OCH INDUSTRIUTSTÄLLNINGEN.

Hantverks- och Industriutställningen i Länköping öppnades den 15 juli under ofantlig anslutning från stadsinnevärnens och orisbefolkningens sida. Vid invigningen hölls högtidslutet av landshövding E. Trolle, som därtill betonade, att Sverige för att bestå i den hårda ekonomiska världskamp, vi hava att vänta, måste mobilisera all sin arbetskraft sin idoghet och sparsamhet. Efter invigningshögtidligheten, under vilken armétygare från Mjällslätt kretsade

över utställningsområdet, gjorde de i fästligheten deltagande en rond på utställningen. Denna vilken räknar 225 utställare, ger en synnerligen god föreställning om Östgöta-bygdens framskjutna plats på hantverkets, industriens och hemsjöfjädrens områden. Icke minst uppmärksamhet tilldrager sig den synnerligen representativa konstitutställning, vilken ingår som en avdelning i expositionen,

En eldsolycka av katastrof-
artad omfattning hemsökte den
19 juli Strömstad, försänkande
hela samhället i djupaste sorg.

Vid 11-tiden på f. m. nämnda dag upp-
stod våldel i grosshandlaren Ribers
hus vid Karlsgatan, enligt uppgift, där-
igenom att en gardin antändes av en
brinnande spritlampa. Elden grep
omkring sig med förlärande snabb-
het, och inom kort stod hela trä-
byggnaden, ur vilken de innevarande
med nöd lyckades rädda sig, i ljusan
låga. Stadens brandkår, som omedelbart
kom tillstädes, trodde sig först kunna
begränsa elden till det Riberska huset,
men den starka västanvinden drev lå-
gorna in mot de närliggande bygga-
derna, vilka antändes och gävo ökad
våldsamtet åt elden, som nu icke längre

Forts. å sid. 702.

Fotos. Høger, Strömstad

Överst: "RIBERSKA
HUSET" DÄR ELDEN
FÖRST UTBRÖT.

Mellerst: BRAND-
PLATSEN. En vä-
cker stadsdel ödelagd.

Vidst. bild: EN VY
AV DEN DEL AV
STRÖMSTAD vilken
är mest känd av bad-
gäster. Brandplatsen
ligger åt höger där
bilden slutar.

Kliché: Kem. A.-B. Høgt Silfversparre, Stålm-Öbg.

DET NORDISKA HISTORIKERMÖTET I KRISTIANIA den 7—10 juli. Gruppbild från utflykten till Riksförsamlingsbyggnaden i Eidsvold. — Efter fotograf.

Ett nordiskt historikermöte, det första sedan år 1905, öppnades den 7 juli i Kristiania i Vetenskaps-sällskapets lokaler samt pågick till den 10 juli. Initiativet till mötet hade utgått från de norska histori-

kerna. De till ett nittiotal uppgående deltagarna representerade samtliga fem till Norden hörande länder. Till mötets ordförande valdes professorerna L. Stavenov, Uppsala, H. Koht, Kristiania och A. Friis, Köpenhamn.

CHRISTOPHER BRUUN †.

En av Norges största folklärare- och kulturpersonligheter har gått hädan: Christopher Bruun är död. Den 19 juli avsmnade han stilla efter endast en kort sjukdom i den höga åldern av 81 år, sedan han dessförinnan hade haft glädjen uppleva det Sönderjyllands förening med Danmark, till vars försvar han icke tvekat att, ehuru teolog, år 1864 draga ut och kämpa med vapen i hand, då han icke tålde att se nordisk ungdom lämna "en broder i nöd" åt sig själv att förblöda och dö. Intet drag är mera belysande för hans karaktär: tro och gärning kunde hos den mannen icke skiljas åt. Han gav ett nytt vittnesbörd därom 1905. Då han icke kunde få något norskt tryckeri att åtaga sig mångfaldigandet av det varningsrop han som gammal skandinav icke ansåg sig kunna underlåta att rikta "Til det

norske Folk", gick han till Danmark för att få det publicerat. Han ädrog sig därför sina landsmäns både klander och ovilja. Men det fick icke hjälpa. Ordet, som han kände böra sägas, skulle också bliva sagt.

Sin förnämsta insats har Bruun tvivelsutan gjort som folkhögskoleman. Djupt gripen av Grundtvigs folkliga kristendomsförkunnelse och övertygad om den i Danmark grundade folkhögskolerörelsens enastående förmåga att väcka bondeungdomen och föra den över på ett nationellt och kristligt folkliks grund, försakade han länge den prästerliga bana, som låg öppen för honom allt sedan hans teologiska kandidatexamen 1862, för att i stället ägna sig åt folkhögskollärares kall. Han grundade den andra folkhögskolan i Norge 1867. Härtill bidrog, att studiet

CHRISTOPHER BRUUN. En av Norges mäktigaste personligheter, andlig vältalare och folklärare; deltog som frivillig i danska armén under kriget 1864. F. 1839. I dagarne avliden. — Efter porträtt.

Foto: Andersson, O - Fr.-borg.

Kliché: Bengt Silfverparre.

UNDEROFFICERS-KONGRESS I STOCKHOLM den 12—16 juli. Gruppbild från utflykt till Oscar Fredriksborg.

av Sören Kierkegaards skrifter gripit honom så starkt, att han då icke dristade gripa sig an med prästgärningen. Som folkhögskollärare utvecklade han sin livsåskådning och sitt program i en serie föredrag, som utkommo 1878 under titeln "Folklige Grundtanker". Det blev hans huvudverk. Uppfostrans mål, framhöll han, måste vara att uppbygga en särpräglad nationell kultur på kristlig och demokratisk grund, bibeln och fädernelandets historia måste förbli de viktigaste bildningselementen och samhället måste hämta sin kraft från sina medlemmars kristna karaktärsstyrka, framtuktad genom enkla ofördärvade seder. — Senare kämpade han för en mera folklig och mänsklig kristendomsförkunnelse gentemot vanekristendom såväl som mot pietistisk självtillräcklighet och gisslade härvid skarpt både prästerskapet och de väckta. Att han genom de meningsstrider han härigenom framkallade, utövade ett stort inflytande på det norska kyrkolivet är ställt utom allt tvivel.

År 1893 lämnade Bruun folkhögskolan och har sedan som präst verkat i Johannes församling i Kristiania.

Underofficerskongressen, vari ombud från samtliga kårer inom armén och marinen deltagit, har pågått i Stockholm den 12—16 juli och behandlat en del för kårerna viktiga frågor, såsom ombudsman för förbundet, underofficerarnes bildnings- och rekryteringsfråga, medlemskap i K. kommittéer berörande underofficerarnes intressen, definitiv lönerörelser, underofficers befordran till officer, vilohem m. m.

*

The Boy Scouts Association i London har på initiativ av sir Robert Baden-Powell utfärdat en inbjudan till alla scoutländer att deltaga i ett stort internationellt scoutmöte i England under tiden 25 juli—7 aug. Mötet betecknas som ett första steg att i större skala söka förverkliga den i scoutrörelsen ingående idén att genom ungdomen bringa nationerna närmare varandra och bilda stommen till ett världsbrödraskap. Den utsända kallelsen har i mycket stor utsträckning hörsammats i det att ej mindre än 26 länder, däribland även Sverige, besvarat inbjudningen jakande. Den svenska kontingenten, 50 scouter med ledare, har i dagarna varit samlad i Göteborg, där träning ägt rum för de tävlingar, som ingå i mötesprogrammet.

Truppen vilken avreste från Göteborg den 21 juli har till överledare Major Ebbe Lieberath.

*

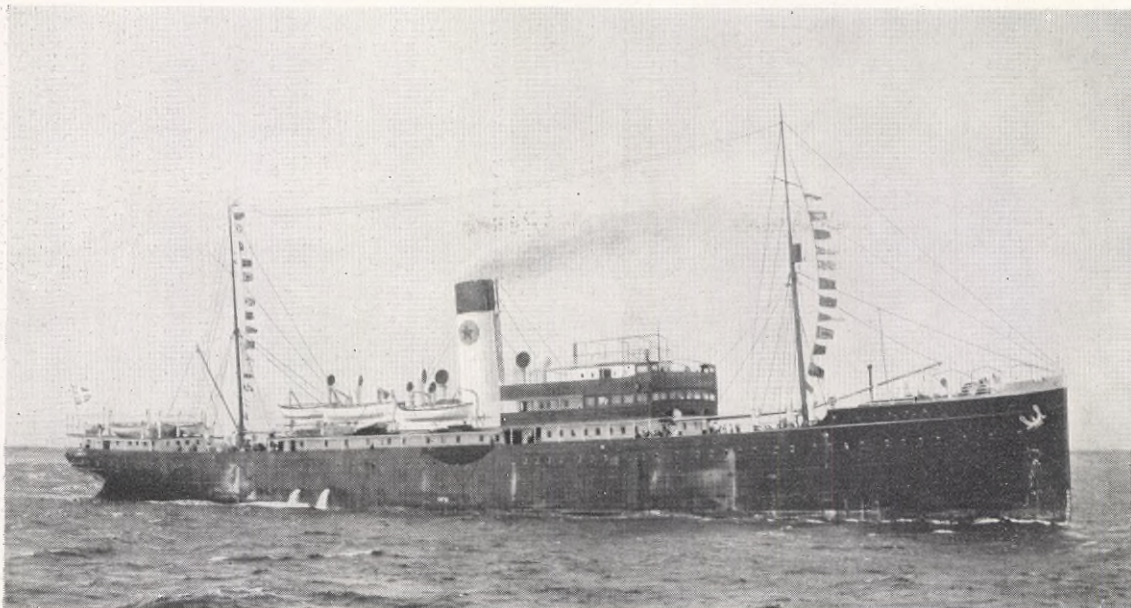
Svenska Lloyds nya ångare för Göteborg—Newcastleströmmen, "Patricia", företog den 21 juli en provtur i Kattegat, i vilken deltaga bolagets styrelse och verkställande direktör hr Herbert Metcalfe, representanter för prässen m. fl. inbjudna. Under provturen, som försiggick mellan Vinga ungar och Toreboskär, nåd-

Foto: Allard, Göteborg.

Kliché: Bengt Silfverparre.

DEN SVENSKA SCOUT-TRUPPEN TILL SCOUTSAMLING I ENGLAND, utvald från femton städer och orter.

Fotos. Allard, Göteborg. Klitch: Bengt Silfvergran.
 SVENSKA LLOYDS CHEF, DIREKTÖR HERBERT METCALFE (närmast) OCH "PATRICIAS" BEFÄLHAVARE KAPTEN V. H. LÖRQVIST under provfärden.

des på utvägen, då vinden och den hårda sjön lågo emot, en hastighet av 14,9 knop och på återvägen 17,7. Fartyget visade sig vara en utomordentligt god sjöbåt med en synnerligen lugn och stadig gång.

Med "Patricia" har den svenska handelsflottan fått ett nytt förstklassigt passagerarfartyg, som fyller även de högst ställda fordringar på trevnad och komfort. Inredningen är gedigen,

"PATRICIA", SVENSKA LLOYDS NYFÖRVÄRVADE SNABBGÄENDE ELEGANTA PASSAGERAREÅNGARE PÅ ROUTEN GÖTEBORG-NEWCASTLE. På protur den 21 juli.

smakfull och elegant, hytterna i de olika klasserna rymligt tilltagna med goda kojplatser och för övrigt med alla de bekvämligheter, som hör till ett modärnt passagerarfartyg av hög klass. Ångaren som mäter ca 3,000 reg.-ton kan på I klass mottaga 137 passagerare, på II kl. 44 och på III kl. 22.

Den maskinella utrustningen står på höjden av tidens fordringar. Maskinerna utvecklade 5,000 hkr. och fartyget beräknas under goda väderleksförhållanden, nå en hastighet av icke mindre än 18 knop. Befälhavare är kapten V. H. Lörqvist.

Med denna ångare har Englandsrouten från Göteborg fått sin elegantaste och snabbaste passagerareångare,

Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna nyförvävade räddningsbåt "Wilhelm R. Lundgren", vilken skall ersätta en vid Vinga utanför Göteborg stationerad äldre båt med samma namn, företaget f. n. en propagandatur runt Sveriges kuster. Vid konstruerandet av den nya båten har man utnyttjat alla erfarenheter, som vunnits ifråga om de 14 livräddningsbåtar sällskapet tidigare sjösatt. "Wilhelm R. Lundgren", vilken på grund härav anses som sällskapets yppersta livbåt, skall göra patrull- och hjälptjänst i de sydbohusslänska farvattnen.

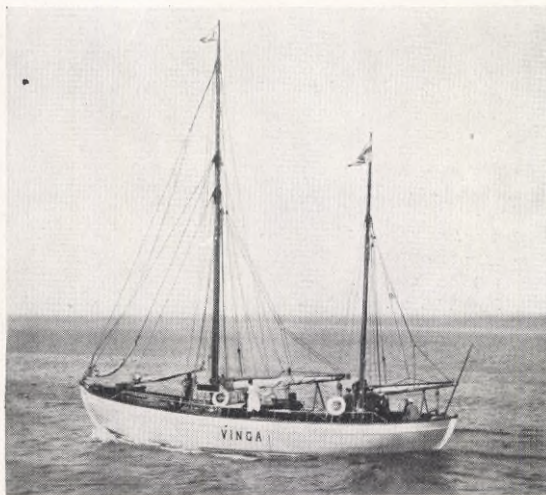
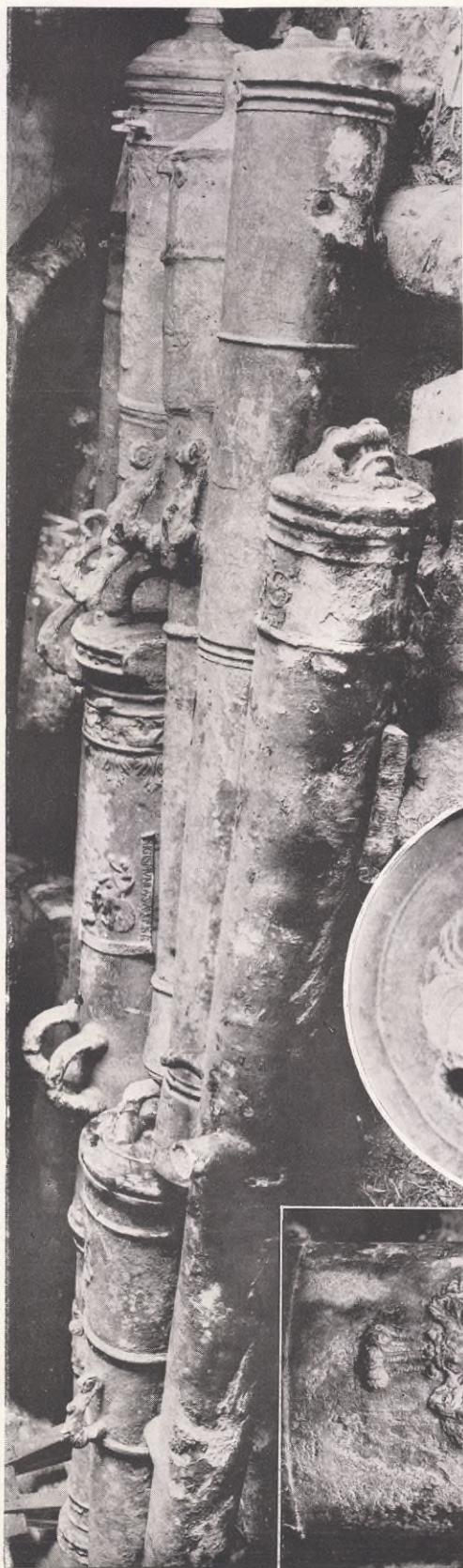

Foto. Ohm, Malmö. Klitch: Bengt Silfvergran.
 SVENSKA SÄLLSKAPETS FÖR RÄDDNING AV SKEPPSBRUTNA SENASTE NYFÖRVÄR.

BRONSKANONER FRÅN VÅR STORMAKTSTID UPPTAGNA FRÅN HAVSBOTTEN.

DET MÄRKLIGA FYNDET, UNDER DYKNINGSARBETE VID LANDSORT, AV SJU STORA BRONSKANONER I VRÅKET EFTER DET 1628 FÖRLISTA SVENSKA ÖRLOGSFARTYGET "RIKSNYCKELEN". 1. Samtliga sju kanonerna överförda till Nynäshamn. 2-4. Detaljer. 2. Inskription å en av kanonerna i övervägning. Johan Wehler, landshövding i Cullm 1623, jämte hans vapen. 3. Lejonbild å avslutningen av en av praktpläsarna (närmast å översta bilden). 3. "Delfin" å ena ståten av en kanon, i och för förflyttning.

Ett utomordentligt märkligt och värdefullt historiskt fynd har i dagarne gjort i Stockholms skärgård vid ön Viksten i närheten av Landsort, i det att man där påträffat vraket av ett sjunket krigsartylg tillika med ett antal kanoner, härrörande från 15- och 16-hundratalet. Fyndet gjordes av en ren tillfällighet, i det att en dykare ombord på en liten bärgningsångare, som sökt lå under ön, gick ned i vattnet för att söka efter en dragg, som en fiskare förlorat. Dykaren, vars namn är Emil Sjög, fann därvid på havsbotten delar av ett skeppsvrak, nedsjunket i grytjan, och under en del stockar två kanoner, vilka upptogos och infördes till Nynäshamn. De visade sig vara mycket väl bibehållna, synnerligen vackra pläser, av bron, försedda med vapen, inskriptioner, utsirningar och ornament samt bärande den ena arriatet 1622, den andra 1623. På den största, bäst bevarade och vackraste pläsen, som har en längd av 3,55 m., finnes en vapensköld, krönt med hjälm och fjäderbuske. Under vapnet läses inskriptionen "Johan Wehler Palatinus cuiusmens 1623". Från vraket hava sedan ytterligare upptagits fem kanoner, däribland ett par utomordentligt vackra praktpläser. En av dem är en verklig jättekanon, 3,53 met. lång och med en kaliber av 11 cm. Den bär årtalet 1560, är rikt blomsterornad samt avslutas baktil med ett vackert skulpterat lejonhuvud. På kanonens övreida, strax bakom tapparerna, finnes ett vapen med en av två lejon stödd sköld, som är indelad i fyra fält, i vilka korstmått finns tre kronor och lejon, i mitten finnes ett mindre fält prytt med ett armborst. Kanonens s. k. "öron" äro i form av lejonhuvuden. Den andra praktpläsen har en längd av 3,08 m. och en kaliber av 8,5 cm. samt avslutas av en delfinskjört. Kanonen är rikt utsirad med allehanda heraldiska figurer, däribland ett av en krona krönt vapen som stödes av två gipar. På ett band vid vapenskölden läses följande inskription: "Sigismundus Aug. Rex Poloniae Dux Anno D. 1565". De tre övriga pläserna äro enkliare; en av dem bär årtalet 1535 och en annan 1617. Slutligen hava även ett par skeppsankere och några grova stockar bärgats från vraket, som antages innesluta ännu ett antal artilleripläser, vilka vid fortsatt undersökningar torde komma i dagen. De funna kanonerna hava, när detta skrives, ännu icke underkastats sakkunnig granskning. Det gjorda fyndet har emellertid tilldragit sig den allra största uppmärksamhet och

Fortf. å sid. 702.

Ritbild. Krens. A.-B. Prof. Sjöström, Nynäshamn.

Fotos. Atelier Ekegren, Nynäshamn.

SVENSKA BYGGNADSMINNET I STRALSUND.

FÖR HVAR 8 DAG AV WILLIAM ANDERSON.

Stralsund har de stora eldsvådor, som i äldre tider härjat staden att tacka för att den kan uppvisa en synnerligen rik provkarta på borgerlig byggnadskonst alltifrån gotiken till nyklassicismen. Visserligen har mycket förstörts och moderniserats under 1800-talets senaste årtionden, men ännu i dag bjuder den dock på förunderligt mycket som kan fröjda ett för arkitektonisk skönhet känsligt öga. Omständigheterna ha gjort, att de nyare byggnadsverken uppträda i rätt slutna grupper. Då den store kurfursten i oktober 1678 bombarderade staden, voro kvarteren mellan Baden- och Frankenstrasse samt byggnaderna från Marienkirche till Katharinenberg och södra sidan av Semlowerstrasse mest utsatta för beskjutningen. Nära hälften eller 303 av stadens byggnader förstördes, medan 271 stodo kvar. Mäst utsatta voro tak och gavlar och genom de senares former kan man ännu spåra den väg, eldsvådan tog. En del byggnader ändrades till 2-vånings, andra påbyggdes till sin forna höjd med gavlar i senrenässans och barock; på andra återigen försträvades gavlarna med järnankare och de gotiska formerna blandades med nyare motiv. Spåren av eldsvådan 1680 äro även synliga å borgarhusens gavlar.

Bland stadens byggnader från nyare tid intressera oss givetvis de som uppförts under svenska perioden och av svenskar, mest. Några av dem höra också till stadens ståtligaste profana byggnadsminnen. Äldst bland dem är det f. d. *Wrangelska* (Putbuska) palatset Heiligengeiststrasse 37. Fältmarskalken Carl Gustaf Wrangel, som var den förste svenske generalguvernören i Pommern, köpte tomten 1665 av familjen von Barnekow och lät där uppföra åt sig det ännu kvarstående palatset. Wrangel avled 1676 på sin egen dom Spiker på Rügen. En dotter till honom förmäldes 1678 med en friherre Putbus och på så sätt kom

huset i herrarna von Putbus ägo. Dessa avyttrade byggnaden 1816. Den gamle landgreven Karl av Hessen-Kassel bodde där när han i januari 1715 anlände till Stralsund och mottogs vid stadsporten av Karl XII. Den fem fönsteraxlar breda 3-våningsbyggnaden är uppförd i gråputsad tegel. Fasaden indelas av kraftiga, genomgående pilastrar. Portalen upp bäres af tvänne pilastrar med korintiska kapital, varöver höjer sig ett gavelparti med det Putbuska vapnet. Genom fönstrens olika betäckningar har man uppnått rörlighet och omväxling. Den ena gårdsflygelns bottenvåning livas av en rusticerad bottenvåning med rundbågiga fönsterarkader. Utom den valvtäckta entrén är det inre mycket förändrat och även bottenvåningens östra del mot gatan är "moderniserad" genom stora skyltfönster. Trots detta är byggnaden dock ännu ett ståtligt prov på barockens byggnadskonst.

Greve J. A. Meijerfeldt, som var generalguvernör i Pommern 1713—1748, lät under åren 1726—30 uppföra åt sig ett stort palats i Stralsund. Det är den nuvarande *regeringsbyggnaden*, Badenstrasse 17. Arkitekt var fortifikationsoficern Cornelius Loos, sedermera chef för pommerska fortifikationsbrigaden samt död 1738 såsom kommandant i Hamburg. Över den rusticerade sockelvåningen höjer sig den 2 våningar höga fasaden av slåtputsad tegel med sitt mansardtak, i vilket takkupor äro inlagda. Frånvaron av all dekoration uppväges dock av en svagt framspringande mittrisolit med frontespis och gavelkrön. Från bottenvåningens rymliga, av kolonner uppburna hall, leder en 2-armed ståtlig trappa upp till de övra våningarna. Den inre dekorationen utmärker sig genom en riklig vägg- och takornamentik i stuck. Det palatslika framträder i synnerhet i gårdspartiet med flyglarnas och huvudfasadens dubbla fritrappor. Fonden begränsas

här av en mindre, fristående byggnad, flankerad av till trädgården ledande smidda järngrindar.

Från 1700-talets senare hälvt är "*Kaufmanns-Resource's*" byggnad. Ossenreyerstrasse 16, fordom ägd av den nitälskande svenske generalguvernören Axel Löwen, vilken skänkte sina betydande konstsamlingar till staden och som bilda grundstommen till dess nuvarande museum. År 1796 synes byggnaden ha kommit i "*Resource-Gesellschaft's*" ägo att döma av en inskription å fasaden. Det är en trevånings-

Öfver fotograf. Klische: Bengt Silfverparre.
CARL XII:s KVARTER I STRALSUND, BADEN-
STRASSE N:R 32, 1714—1715. Bakom lyktan synes
C. XII:s porträttmedaljong.

Öfver fotograf. Klische: Bengt Silfverparre.
F. D. WRANGELSKA PALATSET, HEILIGENGEST-
STRASSE N:R 37. Uppfört på 1600-talet.

serligen icke äro uppförda av svenskar, men som dock ha sitt stora intresse för oss genom de minnen som äro knutna till dem. Den ena är *Badenstrasse 32*, där Carl XII hade sitt kvarter 1714—15. Det är ett troligen medeltida gavelhus, vilket sannolikt lidit mycket under den stora beskjutningen på 1600-talet. Gaveln har renässansformer och smyckas av pilastrar. I gatufasaden är infälld en medaljong med Carl XII:s porträtt i relief. I en flygel åt gården visas det rum på nedra botten, som konungen enligt traditionen använde till arbetsrum.

Gavelhuset *Fährstrasse 23*, där kemisten Schéele föddes 1742, visar även renässansformer. Även här smyckas fasaden av ett medaljongporträtt i relief, utfört på 1850-talet av March i Charlotten.

Efter fotografier.

Klitché: Ernst Sijferopoulos

Överst: F. D. LÖWENSKA PALATSET, *Ossenreyerstrasse* n:o 16, nu "Kaufmanns-Ressource".

Därunder: REGERINGSBYGGNADEN, F. D. MEIJERFELDTSKA PALATSET, *Badenstrasse* n:o 17. Byggt 1726—30 av Cornelius Loos.

Vidst. bild: DEN STORE SVENSKA KEMISTEN K. V. SCHÉELES FÖDELSEHUS, *Fährstrasse* n:r 23.

byggnad, vars dekoration inskränker sig till hörnkedjorna och mittrisolitens pilastrar. Byggnaden kommer dock föga till sin rätt på grund av dess läge vid den trånga gata, som är Stralsunds huvudtrafikpulsåder. Det inre synes ha undregått genomgripande förändringar. I ett av rummen påträffas en serie porträtt av svenska regenter i kroppsstorlek, målade på duk och infällda i väggarna. De höra samman med några av de svenska porträtten på rådhuset och äro troligen utförda av den i Stralsund verksamme artisten Weström. Några mindre svenska kungaporträtt äro av föga värde.

Det återstår att nämna tvänne byggnader, vilka vis-

burg. Troligen har denne även utfört Carl XII:s medaljongen.

Härmed äro några av de viktigaste av byggnaderna från Stralsunds svenska tid omnämnda. Av de betydande försvarsanläggningar som kommo till stånd där under storhetstiden och av vilka en del uppfördes under ledning av den genom sin verksamhet i Preussen och i synnerhet vid slottsbyggnaden i Berlin bekante svenske arkitekten J. F. Eosander, ha nu nästan samtliga skattat åt förgängelsen.

PRINS JOACHIM, exkäsarparets av Tyskland yngste son, som i dagarne själv sökt döden under djup depression. Ett senaste porträtt med den 4-åriga sonen.

Den så hårt prövade tyska kajsarfamiljen har drabbats av ett nytt förkrossande slag i det att exkäsarparets sjätte och yngste son prins Joachim av Preussen den 18 juli genom ett skott i bröstet berövat sig livet. Händelsen tilldrog sig i prinsens villa i Potsdam.

Prins Joachim, som var född 1890, utbildades liksom sina bröder till militär samt deltog i världskriget, under vilket han i en strid sårades av ett shrapnel-skott och för en längre tid måste intaga sjuklägret.

Den 11 mars 1916 krigsförmlades han med prinsessan Maria Augusta av Anhalt, vilken i dec. 1916 skänkte honom en son, prins Karl Franz Joseph av Preussen.

De i samband med det tyska militära sammanbrottet och kajsardömets störtande stående händelserna synas hava i psykiskt hänseende nedbrutit prinsen. En bidragande orsak till den förtvivlade handlingen torde vara att söka däri att prinsens gemål sökt skilsmässa för att ingå nytt äktenskap. Oriktigt har uppgivits, att prinsen vore den prins J. av Preussen som gjort sig känd för ovärdigt uppträdande å offentliga platser i Berlin.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Silfverparre

PRINCESSAN MARIA AUGUSTA AV ANHALT, prins Joachims fränskilda gemål.

ISIDOR GOLDMAN, en 15-årig Stockholms-scout som nyligen utfört en erkännansvärd räddningsbragd.

Efter porträtt.

En vacker räddningsbragd har i trakten av Sundsvall utförts av en femtonårig Stockholms-scout, Isidor Goldman, son till handlanden A. Goldman i Stockholm. En man hade råkat falla i Selångersån och skulle utan tvivel ha omkommit om icke gossen Goldman utan betänkanke kastat sig i och lyckats hålla den nödställda ovan vattenytan tills flera personer kommo tillstädes och kunde hjälpa dem ur den våldiga belägenheten. Den modiga gossens bragd förtjänar obestriddligen ett offentligt erkännande.

"FJÄLLBRUDEN" (*Saxifraga cotyledon*) en ytterst sällsynt gäst från högfjällen, efter tre års omsorgsfull vård nu blommande i en trädgård i Igelboda vid Saltsjöbanan. Samma bild återfinnes förstörd å detta nummers omslag. — (Amatörfoto. Sten Florin, Igelboda).

En ytterligt sällsynt blomstergäst på dessa breddgrader, *Fjällbruden*, *Saxifraga cotyledon*, väl bekant för alla fjällfarare, har efter tre års omsorgsfull vård förmåtts att blomma i fotografen A. Florins trädgård, Igelboda, Saltsjöbaden. Moderexemplaret insam-

IVAR BERG, kronolots vid Vinga lotsstation, omkom nyligen under tjänstgöring.

Efter porträtt.

lades vid en fjällfärd i Norge för tre år sedan och detta är första gången plantan bär blommande stängel.

*

En svår olyckshändelse inträffade den 14 juli vid Vinga lotsstation utanför Göteborg i det att kronolotsen Ivar Berg, då han nämnda dag från lotsbåten skulle gå ombord på en ångare, som på kallat lotshjälp, råkade komma tillstädes och kunde hjälpa dem ur den våldiga belägenheten. Den modiga gossens bragd förtjänar obestriddligen ett offentligt erkännande.

snava och falla i vattnet, varvid han antagligen blev klämd mellan båda båtarna och skadad. Berg, som på grund av det rådande dåliga vädret var tungt klädd, gick inom kort till botten, och de från båtarne anställda energiska räddningsförsöken blevo resultatlösa.

Den omkomne, som var 27 år gammal, hade under de senaste åren tjänstgjort på Vinga lotsstation efter att tidigare hava varit till sjö och bl. a. tagit styrmansexamen.

KONUNG CHRISTIAN VID ÅTERKOMSTEN TILL KÖPENHAMN FRÅN SÖNDERJYLLAND hälsar minister J. C. Christensen, den ende av alla ministrarne som ej följde med till Sönderjylland. — Efter fotografi.

LAUGE KOCHS EXPEDITION TILL GRÖNLANDS NORDSPETS. Lauge Koch och mekanikern Slott vid avfärden från Köpenhamn den 15 juli. Efter fotografi.

FRÖKEN ELSA BRÄNDSTRÖM mottages med jubel vid ankomsten till Stettin från Sibirien. Se föregående nummer. Efter fotografi.

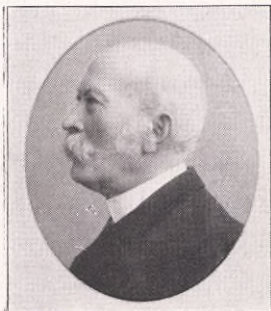

F. v. Kander, Sk. u. DOCENTEN, D:R EVA RAMSTEDT, Akademiskt bildade kvinnors förenings ombud vid konferens i London d. 12 juli.

En internationell konferens av akademiskt bildade kvinnor har den 12 juli öppnats i London i samband med öppnandet av den första årskonferensen av International Federation of University Women. Bland talare vid konferensen, som inleddes med en mottagning i Bedford College, märktes lord Grey, Federationens kvinnliga grundare, professor Caroline Spurgeon vid Bedford College, domprosten Virginia Gildersleeve vid Barnard College, Newyork och professor

Forts. å sid. 702.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

P. H. SÖDERBAUM.
F. d. Rektor. — Malmö.
80 år 1 aug.*

J. O. J. ROSANDER.
Apotekare. — Stockholm.
70 år 29 juli.*

K. G. E. KRIKORTZ.
Stadsläkare. — Falkenberg.
50 år 1 aug.*

F. D. CARLSON.
Nyutn. Professor v. Tekn.
Högskolan.*

R. H. LANDERGREN.
F. d. Postmästare. Rådman. —
Sölvesborg. — 70 år 24 juli.*

H. H. A. T. GRAVELEIJ.
F. d. Stationsinspektör. —
Norrköping. — 70 år 20 juni.

C. WALLBERG.
Redaktör. Rådman. —
Söderköping. — 65 år 27 juli.*

E. GISSLÉN.
Postmästare. — Visby.
65 år 16 juli.

J. VON BAHR.
Borgmästare. — Uppsala.
60 år 1 aug.*

J. B. CARLSON.
Byggn.-chef. Stadsingeniör. —
Linköping. — 60 år 13 juli.*

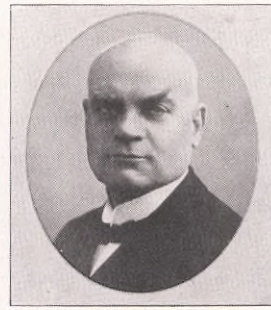
H. F. LINDBERG.
Marinöverintendent. Nyför-
ordnad chef. Marinförvaltning.*

J. B. MAIJSTRÖM.
Kommandörkapten. Nyförord-
nad Marinöverintendent.*

G. CARLSSON.
Direktör. — Stockholm.
60 år 3 juli.

P. BORGH.
F. d. Kantor o. Folkskollär. —
Lekaryd. — 60 år 1 aug.*

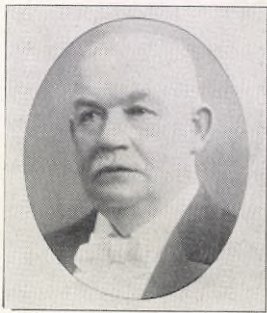
C. WINGE.
Kamrer i Aftonbladet. — Stock-
holm. — 50 år 12 juli.

K. H. AMNÉUS.
Kassör. Komm. man. — Örn-
sköldsвик. — 50 år 3 aug.

* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

G. H. JACOBSSON †.
Yomunalman. — Örgryte.
F. 46. † 13 juli.*

J. JEPSSON †.
Godsägare. — Asums Norre-
gård. — F. 54. † 15 juli.*

V. HELLSTRÖM †.
Skriftställare. — Stockholm.
F. 85. † 29 juni.*

Porträtt till veckans Porträttgalleri

böra vara av möjligast sena datum för att införas.

Uppgifter till porträtt

böra ansluta sig till frågeformulär från redaktionen. Särskilt påpekas nödvändigheten av att alla förnamn angivas, med tilltalsnamnet helt utskrivet och understruket. Förbiseende härutinnan uteläuter biograf.

Porträtt och biografi

Införas efter begäran från Redaktionen, som också bär kostnaderna. Förslag emottagsnära.

HJALMAR SÖDERBAUM. Stud. 53, fil. dr 68, adj. i Upps. 67—76, rekt. v. Sundsv. lärov. 76—84, v. Hålsingb. h. allm. lärov. 84—94, v. Malmö h. allm. lärov. 75—06. Lektor 89. Studierekt. v. Sundsv. h. lärov. f. fl., led. av skoloråd 79—84; på sin tid sadsfullm. i Sundsv. Insp. f. frökn. Holts o. Wits h. filcks. Ordf. i styr:n i Västernorr. folkhögsk. 82—84, Sundsv. fattigv. 83—84, Sundsv. l. tekn. yrkessk. 80—84, Hålsingb. l. tekn. yrkessk. 85—94, Malmö idrottsplats f. friluftsskolar 96—03. Led. av styr. f. Malmö hand. gymnas. sdn 04.

JOHN ROSANDER. Apot.-ex. 74; erhöj efter anställn. å olika apot. priv. å apot. Ejderm i Göteborg 04 vilket sdn några år är bortarend. Nu bosatt i Stockholm.

GUSTAV KRIKORTZ. Stud. 88, jur. fil. ex. 89, utex. gymn.-dir. fr. Centr.-Inst. 93, med. dr. i Paris 1900, med. lic.-ex. v. Karol. inst. 07; e. o. prov.-läk. o. badint. i Båstad 99—15; sdn sistn. är stadsläk. i Falkenberg. Stadsfullm. där sdn 17. Styr.-led. i Båstads badanst. a.-b. sdn 10, ordf. 10—15; styr.-led. i a.-b. Båstads badhotell sdn 12.

FRITS CARLSON. F. 88, stud. 07, fil. lic. 12, fil. dr. 14, doc. i matem. v. Upps. univ. s. å. i dagarne utn. t. professor i beskriv. geometri v. Tekn. högsk.

HUGO LANDERGREN. Anst. v. Postv. 74, postm. i Sävsjöström 95, i Sölvesborg 01—17. Stadsfullm. 05—09, godman v. förmyndarv. sdn 07, insp. f. föreläs. fören. sdn 15. Chefens f. Just. dep. omb. sdn 17. Ex. rådmän 14, ord. illit. rådmän sdn 17. Styr.-led. o. jourh. dir. i sparb. sdn 18.

CARL WALLBERG. Stud. 75, kont.-anst. 82—89, bankt.-man 89—99; rådmän i Söderköping sdn 07. Red. o. utg. av Söderk. Tidn. o. av Valdemarsviks Tidn. s. n. 99.

JOHAN von BAHR. Stud. 78, hovr.-ex. 83, v. hvd 86, v. aud. v. Uppl. reg. 85, aud. där 87—07, E. o. amn. v. Upps. univ. kansli 88, kansli. 90, univ. omb.-man 91—95, sektr. v. Upps. univ. 95—15. Sdn sistn. är borgmäst. i Upps. Insp. f. Upps. priv. gymn. 16, v. ordf. i Prins Gust. folksk. 15. Led. av styr:n f. Upps.—Ekeby a.-b. sdn 95, H. Gahns a.-b. sdn 05; v. ordf. i styr. f. Almqvist & Wiksells boktr. a.-b. sdn 11, Uppl. e. bank sdn 12; ordf. i styr:n f. Upps.—Enköp. järnv.-a.-b., Upps.—Kerstinbo

DEN STORA ELDSVÅDAN I STRÖMSTAD.

Forts. fr. sid. 692.

kunde häjdas på sitt fruktansvärda härjningståg. Hjälp erhöjls, efter ordnan därom, från såväl Uddevalla som Fredrikshald genom från dessa städer utsända brandkårsavdelningar, utrustade med flod och ångsprutor, varförutom stadens samtliga vuxna manliga innevanare liksom även ett flertal av badgästerna på platsen deltog i släckningsarbetet. Mänsklig kraft förmodade dock intet uträtta mot den mäktiga eldvåg, som, framdriven av stormen, oemotståndligt våldade fram genom Karlsgatan, omslutande dess båda härsärer och läggande byggnad efter byggnad i aska. Det väldiga bälet med dess lågor som slog mot skyn och kullstörtande murar utgjorde ett på samma gång storslaget och i sin hämskhet skräckinjagande skådespel. Obeskrifliga scener utspelades då innevanarne i de antända eller hotade byggnaderna sökte rädda sig eller sina tillhörigheter undan den framstormande elden samt, sedan, husvillan och i uppjagad sinnesstämning irrade omkring för att söka sig tak över huvudet.

Det flammande eldhavet nådde till sist gatans slut, där trädgården vid Södertull med sina väldiga lummiga trädkronor bildade en ogenomtränglig brandmur, mot vilken det förhärjande elementets makt slutligen bröts. Brandkärnorna kunde nu mot af-tonen inrikta sitt arbete på att släcka de väldiga glödhögar de brunna byggnaderna efterlämnat. Oerhörda vattenmassor slungades av frid- och ångsprutorna in över den ofantliga eldhärden, vilken avsläcktes fot för fot.

Unter jättebranden gick intet människoliv förlorat trots de många hotande tillbudan liksom ej heller några svårare olycksfall inträffade med undantag av att en i släckningsarbetet deltagande arbetare fick ena benet avslaget av en fallande bjälke.

Att elden kunde få en så stor omfattning måste i betydande mån tillskrivas det förhållandet att stadsdelen i fråga var bebyggd med uteslutande trähus, liggande tätt intill varandra och i de flesta fall saknande brandmurar. Icke mindre än 32 boningshus lades i aska, däribland även det där Emilie Flygare-Carlén hade sitt barndomshem. Elden nådde även stadens kyrka, vilken likväl genom ett raskt insatt släckningsarbete räddades sedan tornet dock blivit i någon mån brandskadat. Den samlade materiella skadan anses uppgå till ca 2 mill. kr.

Genom branden blevo icke mindre än 75 av stadens familjer om tillsammans 300 personer husvilla. Dessa hava genom myndigheternas ingripande fått provisorisk bostad i skollokalerna. Ett

järnv.-a.-b. Landtingets ordf. sdn 14. Ordf. i Sv. landstingsförb. 19. Led. av Riksd. F. K. 11—18.

BERNHARD CARLSON. Avg.-ex. fr. Tekn. högsk. V. 88, anst. v. järnv.-vägsarb. i Nordam. 79—82, v. Stat. järnv.-bygg. i Norr. 88, v. järnv.-bygg. i Sydäm. 89—92, v. Gäv. e. stads nya gasv.-bygg. 93; hamning. samt förstånd. f. vatt. o. gasv. i Karlstad 94—1900; byggn.-chef o. stadsing. i Linköping sdn 01. Styr.-led. i Fören. f. Idrottens beförml.

HENRY LINDBERG. F. 60, Uljtn v. Flott. 80, komm.-kapt. 2 gr. 01, lär. v. Sjökrigshögsk. 03—04, marinatt. i Tokio 04—05, komm.-kapt. 1. gr. 05, chef. f. Sjökrigshögsk. 05—08, marinöverintendent o. chef. f. Marinintend. kåren sdn 08. Kommandör i res. 19. I dagarne förordn. t. 1923 vara chef. f. Marinförvaltningen

BIRGER MAJSTRÖM. F. 74, uljtn v. Flott. 94, kapt. v. Flott. 03, lär. i navig. v. Sjökrigshögsk. 06—11, chef. f. torpedberedsk. i Karlskrona 11, komm.-kapt. 1. gr. samt chef. f. Marinförvalt. naut. avd. 18. I dagarne förordn. t. marinöverintendent o. chef. f. Marinintendentskåren.

PER BORGH. Folkskollär.-ex. 80, anst. som lär. i Kant. o. org. i Lekaryd 82. Led. av centralstyr. f. Sv. allm. folkskollär.-fören. o. kyrkomusikkomm. Landstingsman.

GEORG JACOBSSON †. Eftan avsl. skolestudier o. kontorsanställn. egen firma i Göteborg 76—79. Sedan 70-talet bosatt i Örgryte utanför Göteborg ägnade han stort intresse o. kraft åt det kommunala arbetet. Ordf. i komm.-nmd 84, i fattigv.-styr. s. å., led. av komm.-fullm. 85, dess v. ordf. 1900—14; v. ordf. i komm.-st. 93—09, under många år ordf. vägstyr., landstingsman 93—09. Led. av styr. f. länsparb., kyrko- o. skolför. m. m.

JOHN JEPSSON †. Äg. egend. Asums Norregård i Krist. l. Ordf. i komm.-st. nmd o. fattigv.-styr.; led. av kyrko- o. skolför. sdn 85. Nämndeman, mångårig led. av hushålln.-sällsk., förv.-utsk. o. distr.-styr. Styr.-led. i sparb., försäkr.-föreningar samt i Karlpaluds ångbrygger.

VICTOR HELLSTRÖM †. Stud. 06. Dag. Nyhvs korresp. i London under Olymp. Spelen 08, medarb. i samma tidn. sportred. t. 11 då han åter reste t. London. Har senare stud. musik i Paris.

femtioatal badgäster, som haft sina bostäder i de brunna byggnaderna, hava lämnat samhället. Även övriga badgäster hava med anledning av den uppskakande olycka, som gått över staden, visat benägenhet att i förtid avbryta badsejouren, varigenom den för stadens ekonomiska liv så viktiga badsäsongen skulle bliva förstörd.

UPPTAGNA KANONER FRÅN HAVSBOTTEN.

Forts. fr. sid. 696.

betecknas som uomordentligt intressant och i sitt slag nästan enastående. En mängd olika hypoteser hava uppställts med hänsyn till det gjorda fyndet. Den som synes hava största sannolikheten för sig är, att det funna vraket är efter den svenska örlogsmannen "Riksnycelen", vilken enligt till våra dagar bevarade handlingar den 6 sept. 1628 förläste vid ön Viksten, varvid 19 man av besättningen omkommo. "Riksnycelen", ett av den dåvarande svenska flottans ståtligaste fartyg, befann sig, när olyckan skedde, på hemfärd från Danzig med last av kanoner, vilka av svenskarne tagits i kriget mot Polen och nu som krigstropher skulle överföras till Sverige. De å kanonerma anbrakta inskriptionerna, vilkas lydelse vi angivit här ovan, tala ju även oförtydligt om ett polskt ursprung, varom likaledes den rika utsmykningen i övrigt synes vittna. I en av inskriptionerna återfinnes konung Sigismunds namn och i den andra namnet Johan Weiher, vilket bars av en från 1600-talets historia känd ståthållare över Culmenland med säte i staden Culm (numera Kulm) vid Weichsel.

Forts. fr. sid. 700.

Winifred Cullis vid London School of Medicine for Women. Föränta staterna tillhör de länder, som allra starkast låtit sig representeras vid konferensen men dessutom ha också Frankrike, Brittiska imperiet, Spanien, Italien, Holland, Belgien, Norge och Danmark sänt ombud. Akademiskt bildade kvinnors förening i Sverige har låtit sig företrädas av doktor Eva Ramstedt, dotter till överståthållare Johan Ramstedt och docent i radiologi vid Stockholms högskola. Docent Ramstedt avreste redan i början av juni till England och Frankrike för att sammanträffa med olika vetenskapsmän och har bland annat i Paris besökt madame Curie, som bekant en av världens största experter på radiologiens område. Docent Ramstedt var för tio år sedan hennes lärjunge i Paris.

Pressfoto.

Kliché: Bengt Sjöbergström.

ESTLÄNDSKA FOLKSKOLLÄRARE OCH LÄRARINNOR vid svenska skolor i Estland på studiekurs i Sverige.

Den 16 juli anlände till Stockholm med ångaren Gauthiod från Reval sjutton estniska folkskollärare och lärarinnor, samtliga lärare vid därvarande svenska skolor, vilka nu under sju veckors tid med början den 19 juli komma att genomgå en fortbildningskurs, som för deras räkning anordnats i Uppsala folkskoleseminarium. Kursen avser att göra dem bättre rustade att bevara och föra fram den svenska kulturen på andra sidan Östersjön där stora delar av befolkningen har svenskt ursprung o:h i århundraden fört en seg och hård kamp för att bevara sin svenskhets och sitt svenska modersmål.

Det är kyrkoherde David Froste på Tyrssö, som tagit initiativet till besöket här och som också insamlat medlen för bestridande av resekostnaderna och uppehållet i Sverige. Kurserna, omfatta i första hand svenska språket och kristendomen samt litteraturhistoria, matematik, biologi, kemi, fysik och hembygdsforskning och slutligen gymnastik. Truppen står under ledning av folkskollärare Joel Nyman på Vormsö, där en av de största svenska skolorna är belägen och där det finns 300—400 svenska skolbarn. Det finns för övrigt inalles aderton svenska skolor på estländskt område och till hösten planeras dessutom en svensk folkhögskola att förläggas till Nöckö, det kritiska område där svenskt och estniskt område brytes. Den nu anordnade kursen torde alltså vara av största betydelse och har också hälsats med mycken glädje och tillfredsställelse såväl av deltagarna själva som av framstående kyrkliga och pedagogiska personer här i Sverige.

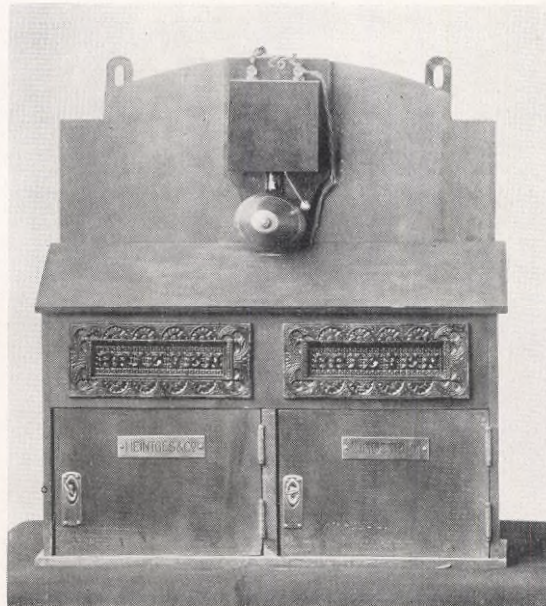
En av två holländska ingenjörer G. Meyer och C. A. Heintges upfunnen och till svenska postverket hembjuden *postautomat* har i dagarna demonstrerats inför representanter för post-, järnvägs- och telegrafstyrelserna. Automaten, som är avsedd att anbringas i fastigheternas förstugor för mottagande av hyresgästernas post, består av en mängd låsta fack, ett för varje bostadslägenhet. När post nedlägges i ett fack ger en elektrisk ringledning automatiskt signal i den avsedda lägenheten. Brevbärarnes postbefordringsarbete skulle sålunda om automaten komme i allmänt bruk sluta i förstugan och deras nuvarande spring i trapporna i stället överlåtas på postmottagarna. Man kan med hänsyn härtill icke vänta att allmänheten skall vara lika intresserad av och välvilligt stämd mot den ifrågavarande uppfinningen som generalpoststyrelsen är med anledning av

de stora besparingar i driftskostnader, vilka medels automaten synas möjliga.

Till bild å sid. 704.

En beklaglig franskfientlig demonstration, vilken åter på ett betänkligt sätt upphetsat sinnena i såväl Frankrike som Tyskland, inträffade den 14 juli i Berlin. Den franska ambassaden i staden gav med anledning av dagens betydelse — den 14 juli, Bastiljdagen, är som bekant fransmäns nationaldag — en fäst i ambassadbyggnaden vid Pariser Platz, i vilken fäst medlemmar av de i staden varande ententemissionerna deltog. I fästligheten ingick även ett för den tyska nationalkänslan prövande moment, i det att fästdeltagarna, samlade utanför byggnaden, hälsade den hissade franska flaggan. Skådespelet samlade hastigt till platsen en stor tysk folkskara vilken, då trikoloren gick i topp, demonstrativt uppstämde "Deutschland über alles". En av demonstranterna lyckades därjämte att obemärkt praktisera sig upp på byggnadens tak samt att fira ned och smyga sig bort med flaggan.

Händelsen inrapporterades till Paris och den franska regeringen förtrödde som upprättelse, att ett tyskt riksvärnskompani skulle marschera upp framför franska ambassadbyggnaden i Berlin och göra honnör för trikoloren. Kravet uppfylldes, men därvid kom det till ett nytt för Frankrike missagligt uppträde, i det att riksvärnsstyrkorna, dock först sedan de passerat den avspärrade platsen framför byggnaden, stämde upp "Deutschland über alles". Med anledning av denna händelse begär Frankrike nu ytterligare upprättelse genom bestraffning av de officerare som ledde truppen.

Röer fotograf.

EN HOLLÄNSK POSTAUTOMAT FÖR POSTFÖRDELNING INOMHUS.

Bastiljdagen, den 14 juli, vilken högtidlighålles som Frankrikes nationaldag eller frihetsdag firades över hela Frankrike med stora fästligheter och under utvecklande av en imponerande militär prakt. I Vincennes utanför Paris ägde en storslagen trupprey rum, vilken övervars av krigsministern Lefèvre, kamrarnes presidenter, regeringens och diplomatiska kårens medlemmar m. fl. Däremot saknades republikens president Deschanel som ännu ej återvunnit sin hälsa. Vid manöverfältet hade samlats oöverskådliga folkskaror, som tilljublade de segerkrönta trupperna sin häfnärliga hyllning, vilken ytterligare stegrades när krigsministern överlämnade fanor till en del singalesiska och andra regementen.

1—2. OKYNNESTILLTAGET MOT FLAGGAN Å FRANSKA AMBASSADHOTELLET I BERLIN DEN 14 JULI.
1. Säkerhetsvärnet å Pariser Platz medan trikoloren hissas. 2. Franska flaggan ånyo i topp.

3—4. FJORTONDE JULI I FRANKRIKE.
3. Högtidlig ceremoni i Strassbourg framför general Klebers staty,
4. Krigsministern överlämnar nya regementsfanor i Paris.

Efter fotografier. — Text å sid. 703.

INNEHÅLL: Fredrik Bök (biografi och hels.-portr.). — Nordiska historikermötet i Kristiania. — Jätteeldsvådan i Strömstad. — Prins Joachim av Preussen †. — Bastiljdagen i Frankrike. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller o villkorligt förbud.